

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren definizio operatiboa

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren 2021.ko Barometroaren esparruan

Hirugarren Sektore Sozialaren Euskal Behatokiaren lantaldea

2022ko Abendua

3seuskadi

**Hirugarren Sektore Sozialaren
Euskal Behatokia**

Observatorio Vasco del
Tercer Sector Social

Aurkibidea

SARRERA.....	3
HIRUGARREN SEKTORE SOZIALAREN DEFINIZIO OPERATIBOA.....	4
ERAKUNDEEN SAILKAPENA	9

SARRERA

Dokumentu honek Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren definizio operatiboarekin lotuta Bizkaiko Hirugarren Sektorearen Behatokiak aurrez egindako lanak hartu ditu erreferentziatzat. Zehatzago esanda, nabarmendu beharrekoa da 2014ko martxoan Hirugarren Sektore Sozialaren definizioarekin lotuta sektoreko erakundeekin egindako gogoeta-lana. Haren gerturatze teorikoa gogoeta-dokumentuetan jasota geratu zen, eta Behatokiaren webgunean dago kontsultagai. 2014ko martxoaren 26an Bilbon egindako laneko topaketa erakundeekin adostutako Hirugarren Sektore Sozialaren mugatze operatiboa jaso da¹. Hori guztia bere garaian adostutakoa oinarritzat hartuta egin zen eta 2015eko Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zuriaren ikerketa-proiektuak jasotako azterketaren helburua izan zen. Gerora, gainera, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren 2019ko Barometroaren lanaren baitan eta 2020ko Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zurian berrikusi da.

Erreferentzia horiez gain, mugaketa operatiboko lan honetarako, batez ere, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren definizioa, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko 6/2016ko Legeak, 2016ko maiatzaren 12koak, jasotakoa hartu dugu kontuan.

Horrez gain, lanerako interesgarrienak iruditu zaizkigun sektoreko erakundeak sailkatzeko moduak ere jaso ditugu.

¹ 2014ko martxoaren 26an egindako laneko topaketan erakunde hauek hartu zuten parte: HIREKIN, ELKARTEAN, FEDEAFES, HIRUKIDE, ELHABE, ONCE.

HIRUGARREN SEKTORE SOZIALAREN DEFINIZIO OPERATIBOA

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legeak jasotzen duen Hirugarren Sektore Sozialaren definizioan oinarritu gara txosten honetan:

- legezko egitura eta izaera juridikoa duten erakundeak, haien figura juridikoari dagokion erregistroan inskribatuak;
- ekintza boluntariokoak, irabazi-asmorik gabekoak, pribatuak, autogobernatuak eta autogestionatuak;
- egoitza eta jarduera Euskadin dituztenak;
- honakoak sustatzea dute helburu nagusi: inklusio soziala, garapenerako lankidetzeta eta zaurgarritasun-, bazterkeria-, babesgabetasun- eta mendekotasun-egoeretan dauden pertsonen, familien, kolektiboen edo komunitateen eskubideak modu eraginkorren egikaritzea;
- esku-hartze sozialeko jardueren bidez, hala nola gizarte-zerbitzuak, enplegurako sarbidearen sustapena eta gizarteratzea sustatzeko beste edozein jarduera, esaterako, arloen, politiken eta sistemen arteko interakzio-espazioetan (gizartea eta lan arloa, gizartea eta bizitoki arloa, gizartea eta hezkuntza arloa, gizartea eta osasun arloa, gizartea eta arlo judiziala, gizartea eta kultur arloa, edo beste batzuk) helburu horrekin garatutako jarduerak.

Gainera, aipatutako legeak jasotzen duen definizioak Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko saretzat jotzen ditu beste erakunde batzuk ordezkatzen dituzten bigarren mailako eta goragoko mailetakako erakundeak, baita kolektibo zehatz bat ordezkatzen duten Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko esku-hartze zuzeneko erakundeak ere, dagokion lurraldean edo geografia eremuan kolektibo hori ordezkatzen duen sarerik ez dagoenean.

Ikerketa-proiektu honen esparruan eta esandako lege horrek biltzen duen definizioaren ildo beretik, honako hauek hartuko dira Euskadiko hirugarren sektore sozialtzat:

1. ekimen formalizatu bat osatzen dutenak;
2. aktiboan direnak;
3. gizarte zibiletik sortuak;
4. kudeaketa-autonomia eta independentzia dutenak hirugarren sektorekotzat hartzen ez diren erakundeekiko (administrazio publikoa, enpresak, aurrezki-kutxak, alderdi politikoak eta sindikatuak);
5. irabazi asmorik ez dutenak;
6. borondatezko partaidetza-mailaren bat dutenak;
7. oro har, partaidetza-eredu demokratikoa baliatzen dutenak;
8. familia, kolektibo eta komunitate kalteberenak gizarteratzea eta pertsonen eskubidearen egikaritze efektiboa sustatzea xede nagusi dutenak;
9. EAEn eta EAetik lan egiten dutenak.

Honako taula honetan, irizpide horiek adierazle konkretutan biltzen dira:

IRIZPIDE OROKORRAK	INTERPRETAZIOA	BALDINTZAK	BAZTERKETAK
1.- Ekimen formalizatuak	Egitura legezko eta juridikoa duten erakundeak.	Dagokion erregistro ofizialean izena emanda egotea, bere figura juridikoarekin bat.	
2.- Lanean aritzea	Jarduerak gauzatu dituzten erakundeak.	Kontsultaren aurreko urtean jarduerak gauzatu izana.	
3.- Gizarte zibiletik sortuak	Ezaugarri eta jatorri pribatua duten erakundeak, herritarren ekimen asketik sortuak.	Euskal gizartetik sortuak; hasieratik, xede dituzten familia, talde edo kolektibo eta/edo komunitateekin lotura eta konpromiso egonkorra lortzen dute, edo eragindako pertsonen eta familiek eurek osatuak dira.	
4.- Kudeaketa-autonomia eta independentzia dute hirugarren sektorekotzat hartzen ez diren erakundeekiko (administrazio publikoa, enpresak, aurrezki-kutzak, alderdi politikoak eta sindikatuak)	Kudeaketa-autonomiaz eta independentziaz funtzionatzen dute administrazio publikoarekiko (vs sektore pribatua) eta enpresekiko (vs irabazi asmorik gabe), baita hirugarren sektorekotzat hartzen ez diren beste erakunde batzuekiko ere (hala nola aurrezki-kutzak, alderdi politikoak eta sindikatuak). Horrek ez du esan nahi halakoen partaidetza edo diru-laguntza izan ez dezaketenik, autonomiari eusten badiote, behinik behin (1).	Gobernu-organoetako kideen % 50 baino gehiago ez izatea hirugarren sektorekoa ez den erakunde bateko ordezkariak, eta sortzen edo kontrolatzen dituzten erakundeetako ez bestelako xedek edo helburuak izatea (2). Salbuespen modura, erakunde bereziak biltzen dira: ONCE, Gurutze Gorria eta Caritas (3).	Bazterturik geratzen dira aurrezki-kutxetako gizarte-ekintzak. Bazterturik geratzen dira funtzio publiko jakin batzuk gauzatzera deitutako korporazioak, hala nola elkargo profesionalak edo merkataritza-ganberak (oinarri pribatuko eta zuzenbide publikoko korporazioak, alegia).
5.- Irabazi asmorik gabek	Erakundeon xedea ez da irabaziak lortzea, eta, halakorik izanez gero, ezin dira kideen artean banatu, baizik eta erakundearen xede soziala betetzera bideratu behar dira.	Irabazi asmorik gabeko sektoreko figura juridiko propioa izatea: fundazioa, elkarteak, ekimen sozialeko kooperatiba (4), gizarteratze-enpresa (salbuespen bakarra enplegu-zentro berezietan batera, kasu horretan erakundeak merkataritza-sozietate izan ahalko baitira) (5) eta erakunde erlijiosoa (zuzenean egiten duenean esku-hartze soziala) (6). Barnean hartzen dira enplegu-zentro bereziak (7), irabazi asmorik gabeko erakundeen mende badaude.	Bazterturik geratzen dira elkartzeko eskubidea arautzeko martxoaren 22ko 1/2002 Lege Organikoak zuzentzen ez dituen elkarteak, zeinak irabazi asmorik gabeko erakundeetara mugatzen baitu jarduna, eta, ondorioz, aplikazio-esparrutik kanpo uzten baititu sozietate zibilak, merkataritzako sozietateak, industria-sozietateak eta lan-sozietateak, kooperatibak eta mutualitateak, eta ondasunen edo jabeen erkidegoak, horien xedek eta izaera ez baitatortzen bat oro har elkartei eratzikitzeen zaien funtsarekin. Halaber, kanpoan geratzen dira elkarte-araubide espezifikoak dutenak, beren izaera "berezia" dela eta, hala nola alderdi politikoak, sindikatuak, enpresa-elkarteak, elizak, kirol-federazioak, eta kontsumitzaileen eta erabiltzaileen elkarteak (7).

6.- Boluntarioak	Erakundeok, oro har, gobernu-organoetako kideen borondatezko lana izaten dute, edota hirugarren pertsonena. Horretaz gainera, uler daiteke kideen partaidetza haien borondate askearen mende daudela, eta ez dutela kanpo-inposiziorik.	Oro har, boluntarioz erabat edo partzialki osaturiko oinarri sozial bat edukitzea (bazkideak, gobernu-organoak osatzen dituzten pertsonak edo erakundearekin modu boluntarioan lankidetzan jarduten duten bestelako pertsonak). Irabazi asmorik gabeko sektoreko figura juridiko propioen berezko ezaugarri nagusietako bat da, fundazioei eta elkarteei aplikatzekoa zaien araudiak ezartzen duenarekin bat.	
7.- Oro har, partaidetza-moduak hartzen dituzte	Partaidetza-moduak hartzen dituzten erakundeak dira.	Irabazi asmorik gabeko sektoreko figura juridiko propio askoren berezko ezaugarrietako bat da, aplikatzekoa zaien araudiak ezartzen duenarekin bat.	
8.- Haien helburu nagusia izaten da familia, kolektibo eta komunitate zaurgarrienak gizarteratzea eta pertsonen eskubidearen egikaritze efektiboa sustatzea	<p>Pertsonen gizarteratzea eta sustapena erdietsi nahi duten erakundeak dira, eta, horretarako, "arlotan, sistema eta politika sozialekin" zerikusia duten jarduerak garatzen dituzte, gizarte-eskubideen gauzatze eraginkorra ahalbidetzera eta pertsonak ongizate sozialera txertatzera bideratuta, bazterkeria- edo zaurgarritasun-egoerei aurre egin behar dietenei arreta berezia jarriz.</p> <p>Erabilera sozialeko xedea dute, eta, hori hala den heinean, esan dezakegu pertsonen kolektibitate zehaztugabeetara bideratzen direla, eta ez pertsona jakinetara.</p>	<p>Jardunaren hartzailak zaurgarritasun handiagoko egoerak bizi dituzten pertsonak, familiak, kolektiboak eta komunitateak izan ohi dira (adina, sexua, jatorria, etnia, desgaitasuna, autonomia-maila eta halako faktoreak direla eta, baita faktore horiekin lotutako diskriminazio-egoerek eraginda ere); halaber, gizarte-bazterkerian, desberdintasunean, babesik gabe eta/edo mendekotasun-egoeran daudenak ere bai.</p> <p>Salbuespen dira "gizarte-aholkularitzarekin" lotutako jarduerak gauzatzen dituzten erakundeak, hirugarren sektore sozialeko erakundeek laguntza ematen dietenak.</p> <p>Kideen helburu hutsetatik harago doazen xedeak lortu nahi izatea; hau da, bazkide ez diren pertsonentzako zerbitzuak edo jarduerak garatzea (bigarren mailako erakundeak izan ezik).</p>	<p>Bazterturik geratzen dira ikastetxeak. Bazterturik geratzen dira, halaber, osasun-arretako zentroak (ospitaleak, klinikak, sendategiak...). Bazterturik daude xede erlijioso hutsetarako eraturako konfesioak, erlijio-komunitateak eta elkarteak, edota haien erakunde-xedea nagusiki jarduera erlijiosoetara bideratuta daukatenak.</p> <p>Orobat, bazterturik daude jarduera nagusia kirolaren, kulturaren edo ingurumenaren esparruarekin lotuta daukatenak, <i>profesionalen elkarteak, ikasleen guraso-elkarteak, ikasleen elkarteak, garai bateko ikasleen elkarteak, eragindako pertsonen eta biktimen elkarteak (gaixotasunak izan ezik), txakurzaleen elkarteak eta tankerakoak, etxebizitza sustatzekoak, borondatezko edo laneko gizarte-aurreikuspeneko fundazioak, bizilagunen elkarteak, gazte-elkarteak eta tankera horretakoak.</i></p>
9.- EAEn eta EAetik lan egiten dutenak	Erakundeok EAEn izan beharko dute gizarte-egoitza edo ordezkariaren bat, eta beren jarduera osorik edo zati batean bertan gauzatu beharko dute.	EAEn muga barruan lan egitea, eta EAEn bertan izatea egoitza edo, gutxienez, ordezkariaren bat.	

Ohar argigarriak:

1. Kudeaketa-autonomiaz eta independentziaz hitz egitean, argi eta garbi bost eragile identifikatzen dira, eta haien gainean ezinbestekoa da honako hauek izatea: administrazio publikoak, enpresak, aurrezki-kutxak, alderdi politikoak eta sindikatuak. Alabaina, haien artean ez da Eliza sartzen; izan ere, ezin dugu albo batera utzi hirugarren sektoreko erakunde esanguratsu asko eta asko harekin estu lotuta daudela jatorriz. Alde horretatik, behatokiak erabaki du errealtate horrekin koherente jotzea.
2. Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legeak jasotzen duen moduan, hirugarren sektore sozialeko erakundetzat hartuko dira gaur egun ere existitzen diren fundazio eta erakunde historikoak, EAEn berrogeita hamar urtetik gorako ibilbidea dutenak, baldin eta hirugarren sektore sozialeko sareren baten barnean badaude eta definizioan adierazitako irizpideak betetzen badituzte, nahiz eta beren jatorrizko estatutuek ezarri instituzio publikoen ordezkariak edukitzea presentzia handiena edo bakarra beren gobernu-organoetan. Horretaz gainera, azterlanaren xedean sartzen dira gobernu-organoetan erakunde publikoetako ordezkarien presentzia nagusia edo bakarra duten enplegu-zentro bereziak, baldin eta definizioan adierazitako gainerako baldintzak betetzen badituzte eta hirugarren sektore sozialeko sareren baten barnean badaude.
3. Gurutze Gorria eta ONCE erakunde bereziak dira, tutoretzapekoak, eta Estatuaren babesarekin gauzatzen dute beren jarduna (Lan, Migrazio eta Gizarte Segurantzako Ministerioa). (Ikus 415/1996 Errege Dekretua, martxoaren 1ekoa, eta 358/1991 Errege Dekretua, martxoaren 15ekoa.) Irizten da ez dutela betetzen 4. irizpidea, eta, horregatik, haiek biltzeak zalantzak sortzen ditu. Hala eta guztiz ere, erakundeon jardunak gizarte-ekintzaren sektorean duen inpaktuak eta erreferentziako beste ikerlan batzuetan ere bildu izanak eraman gaitu bi erakundeok ez uztea alboratuta honako lan honetan ere.
4. Ekimen sozialaren kalifikazioak zera esan nahi du, kooperatibak, edozer klasetakoa izanik ere, ez duela irabazi asmorik eta haren xedea dela laguntza-zerbitzuak ematea –osasun-, hezkuntza-, kultura-jarduerak edo bestelako jarduera sozialak eginez– edo bestelako edozer jarduera ekonomiko gauzatzea, betiere edozer eratako gizarte-bazterkeria bizi duten pertsonak laneratzeko xedez –eta, oro har, merkatuak artatzen ez dituen premia sozialak asetzea– (apirilaren 4ko 61/2000 Dekretua).
5. Gizarteratze-enpresek hainbat figura juridiko izan ditzakete (merkataritza-sozietateak, ekonomia sozialeko sozietateak eta abar), baina irabazi asmorik gabeko erakundeek sustatzen eta partaidetzen dituzte (gutxienez % 33an); hala, haien xedea da bazterkeria-egoeran dauden kolektiboak lan-munduan txertatzea (txertaketa-erreminta iragankor gisa hartzen dira, eta ez finalista gisa), eta, horretaz gainera, ezin dituzte etekinak banatu (abenduaren 26ko 305/2000 Dekretua).
6. Eliza azterlanaren unibertsoetik kanpo geratzen baldin bada ere, zenbait kongregazioak eta tankera horretako erakunde erlijiosoak, beren egitekoaren parte gisa, gizarte-ekintzako lan nabarmena egiten dute egoera zaurgarrietan dauden pertsonen alde. 765/1995 Errege Dekretuak jasotzen duenez –interes orokorreko jardueretan partaidetza pribatuaren zerga-pizgarriari eta fundazioei buruzko azaroaren 24ko 30/1994 Legean bilduta bezala, han aurreikusitako zerga-onurak izango dituzte –bertan zehazten baitira irabazi asmorik gabeko fundazioen eta elkarleen zerga-araubideko xehetasunak–, Espainiako Estatuaren eta Vatikanoren artean 1979ko urtarrilaren 3an sinatutako Auzi Ekonomikoei buruzko Akordioaren IV. artikuluan bildutako eliza-erakundeak, Espainiako Erlijio Erakunde Ebanjelikoen Federazioko elizek, Komunitate Israeldarren Federazioko komunitateak eta Espainiako Batzordeko Islamikokoak, baita haien kide diren komunitateak ere, baldin eta esandako lege horretan aurreikusitako xedeak baldin badituzte (gizarte-laguntza, zibikoa, hezkuntza, kulturala, zientifikoa, kirola, osasunaren alorra, garapenerako lankidetzak, ingurumena babestea, ekonomia soziala edo ikerketa sustatzea, boluntarioritza soziala sustatzea, edo tankera horretako interes orokorreko xedeak dituztenak). Alderatze horretatik abiatuz, ulertzen dugu har ditzakegula irabazi asmorik gabeko erakundetzat ordena, kongregazio eta bestelako erakunde erlijiosoak, baldin eta aipatutako eskakizun horiek betetzen badituzte.
7. Enplegu-zentro berezien helburu nagusia izaten da desgaitasuna duten langileei lan produktiboa eta ordaindua eskaintzea, haien ezaugarri pertsonalei egokitu, guztia ere pertsona horiei lan-merkatu ohikoan integratzeko erraztasunak eskaintze aldera. Etekin posibleen aplikazioari dagokionez, zentroek izan dezakete irabazi asmoa ala ez, segun eta osorik erakundeetan bertan jasanarazten duten edo haien zati bat aprobetxatzen duten erakunde titularrak estali beharrekoak bestelako xederen baterako (2273/1985 Errege Dekretua,

abenduaren 4koa, enplegu-zentro berezien erregelamendua onartzen duena, zeinak Minusbaliatuak gizarteratzeko apirilaren 7ko 13/1982 Legearen 42. artikuluan baitaude definituta). Ikusirik eztabaida dagoela enplegu-zentro berezien izaera finalistarekin, baina ikusirik zentro horiek lanpostu normalizatuak eskuratzeko zubi-lana egiten dutela, txertatze-enpresen tankerako trataera ematea hautatzen da (gizartetik baztertuta geratzeko arriskuan dauden kolektiboan lan-munduan txertatzea sustatzeko erremintak, eta haien etekinak txertaketa horretarako baliatzen dira); hala, azterlanaren xedearen barruan bilduko dira enplegu-zentro bereziak ere, irabazi asmorik gabeko erakundeen mende daudenean, eta, salbuespen gisa, nahiz eta gobernu-organoetan erakunde publikoetako ordezkarien presentzia nagusia edo erabatekoa izan, baldin eta definizioan zehaztutako gainerako eskakizunak betetzen badituzte eta hirugarren sektore sozialaren sareren batean baldin badaude.

8. Bazterturik geratzen dira 1/2002 Legeak arautzen ez dituen erakundeak, haien xedeak eta izaera ez baitaude loturik elkarteetatik oro har espero izatekoa den funtsarekin. Bazterturik geratzen dira izaera "bereziko" elkarteak; izan ere, elkarteen legeak ezarritakoez bestelako xedeak dituzte eta hala ezartzen du Espainiako Konstituzioak (alderdi politikoak, 6. artikulua; langileen sindikatuak, 7. artikulua; enpresa-elkarteak, 7. artikulua; kontsumitzaileen eta erabiltzaileen elkarteak, 51.2 artikulua; kirol-federazioak, 43.3 artikulua).

ERAKUNDEEN SAILKAPENA

ZER KOLEKTIBORI ZUZENDUTA
osasan mentaleko arazoak dituzten pertsonak (gaixotasun mentalak) eta haien familiak
desgaitasunen bat duten pertsonak eta haien familiak
haurrak, nerabeak eta haien familiak
gazteak
emakumeak
adineko pertsonak
etorkinak
errefuxiatuak eta asilo-eskatzaileak
adikzio-arazoak dituzten pertsonak edo droga-mendekotasuna dutenak
pobrezia edo bazterkeria egoeran edo arriskuan dauden pertsonak
gaixotasunak dituzten pertsonak (kronikoak, arraroak...)
familiak (ugariak, guraso bakarrekoak, guraso bananduak...)
gutxiengo etnikoetako pertsonak
presoak eta preso ohiak
etxerik gabeko pertsonak
Emakumeak eta emakumeen aurkako indarkeriaren beste biktima batzuk
prostituzioan diharduten pertsonak
LGTBIQ+ kolektiboak
populazioa, oro har
beste hainbat pertsona eta kolektibo

GERTAKIZUNAK
Mendekotasun-egoeran edo -arriskuan dauden pertsonak
Bazterkeria- egoeran edo -arriskuan dauden pertsonak
Babesgabetasun-egoeran edo -arriskuan dauden pertsonak
Desgaitasuna duten pertsonak
Beste hainbat kolektibo zaugarri

JARDUERAK: ZERBITZUAK
Bitarteko eta bitartekaritzari buruzko informazioa eta orientazioa
Etkez etxeko laguntza
Esku-hartze sozioedukatiboa
Esku-hartze psikosoziala
Garapen komunitarioa edo tokikoa
Eguneko arreta edo eguneko zentroa
Gaueko harrera
Babesdun ostatu-aukerak
Egoitza-zentroak
Bitartekaritza
Lagun egite soziala
Laguntza ekonomiko pertsonalak
Mantenua
Aholkularitza, orientazioa (juridikoa, laborala...)
Zentro okupazionala edo enplegu-zentro berezia
Trebakuntza eta heziketa
Osasun-arreta
Aisia eta denbora librea
Beste zerbitzu batzuk

JARDUERAK: BESTELAKO ERAKUNDE SOZIALAK
Sentsibilizazioa
Eskubideen salaketa eta sustapena (maila indibidualean eta kolektiboan)
Premiak ikertzea eta hautematea
Berrikuntza
Sektore publikoarekin eta beste hainbat eragilerekin hitz egitea
Arauk prestatzeko edo aldatzeko prozesuetan parte hartzea
Boluntariotza, elkarrekiko laguntza, gizarte-partaidetza eta asoziazionismoa sustatzea
Hirugarren sektoreko beste erakunde batzuentzako laguntzak edo diru-laguntzak
Babes-programak edo -ekintzak (prestakuntza, aholkularitza...) hirugarren sektoreko beste erakunde batzuentzat
Beste jarduera batzuk

LEHENTASUNEZKO JARDUERA-ESPARRUAK	DESKRIBAPENA
Osasuna	Gaixotasunek eragindako pertsoneri eta haien familiei laguntza eskaintzen dieten erakundeak, betiere haien jarduna osasungintzaren esparrukoa izanik, osasun emozionala eta terapia psikologikoa barnean hartuta. Osasun-arazoak izanik bazterkeria-prozesuetan ez dauden pertsonetara zuzendua da haien jarduna, nahitaez mendekotasun- edo desgaitasun-egoerak sorrarazten ez dituzten aldetik.
Enplegua	Batez ere gizartean eta lanean txertatzen diharduten erakundeak; horien artean biltzen dira gizarteratze-enpresak, enplegu-zentro bereziak eta enplegua eta ekintzailtza sustatzeko erakundeak. Oro har, bazterkeria- egoeran edo -arriskuan dauden pertsonak ditu hartzaile, baina baita desgaitasunen bat duten edo zaurgarritasun-egoeran dauden pertsonak ere.
Gizarte-zerbitzuak	Oro har, desgaitasunen bat duten pertsonak edo babesgabetasun, mendekotasun edo bazterkeria egoeran edo arriskuan dauden pertsonak artatzen dituzten pertsonak (gizarte-ekintza izenez ere deitzen dira, zentzu hertsian). Haien jarduna, batez ere gizarte-zerbitzuak eskaintzarekin lotzen da, baina enplegu-, osasun- eta/edo aisialdi-zerbitzuak ere eskaintzen dituzte.
Aisia eta denbora librea	Erakundeon jarduera haur eta nerabeekin esku-hartze sozioedukatiboa eskaintzera bideratzen da, eta haien eskubidean sustatzearekin lotzen dira, zaurgarritasun-egoeran dagoen kolektiboko kide diren aldetik.
Garapenerako nazioarteko lankidetzak	Hegoaldeko herrialdeetan lan egiten duten erakundeak (GGKE). Oro har, jarduera gehienak zaurgarritasun-, bazterkeria- edo txirotasun-egoeran dauden pertsoneri edo babesgabetasun-egoeran bizi diren adingabeekiko esku-hartzera zuzenduta egoten da. Bestalde, gure ingurunean herritarrak sentsibilizatzeko ekintzak ere egiten dituzte.
Sozial-transbertsala	Egoera ahulean dauden kolektiboen eskubideak eta berdintasuna sustatzeaz arduratzen diren erakundeak (emakumeak, adinekoak, gutxiengo etnikoetako pertsonak, familiak, LGTBQ+ kolektiboak, etorkinak eta beste batzuk). Komunitate-garapenerako jarduerak (informazioa eta orientazioa, sentsibilizazioa, partaidetza sozialaren egituraketa, elkarrenganako laguntza...) garatzen dituzte batez ere.
Beste batzuk (zehaztu)	Hirugarren sektore sozialeko erakundeak sustatzera bideratutako hirugarren sektoreko erakundeak, besteak beste aholkularitza sozialeko, prestakuntzako, ikerketako eta abarretako zerbitzuak eskainiz, sektoreko errealitatera egokiturik. Era berean, barnean hartzen ditu ekonomia alternatibo solidarioa sustatzen duten erakundeak, aurrekoetatik kanpoko esparru batean diharduten sektoreko erakundeak, eta hainbat esparrutako erakundeak batzen dituzten sareak.